

Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

M. Tvllii Ciceronis Epistolae

Cicero, Marcus Tullius

Halae Magdebvrgicae, MDCCLVII.

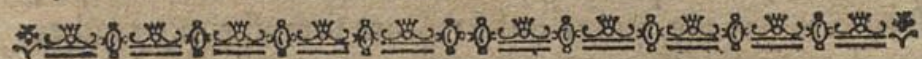
VD18 12794317

M. Tvllii Ciceronis Epistolae Ad Brvtvm, A Germanis Repertae, Et Editae.

urn:nbn:de:gbv:45:1-17061

me forte fallit) in republica nodus est, inopia rei pecuniaria. b. obdurefcunt z) enim magis quotidie boni viri ad vocem tributi: quod ex cen efima collatum impudenti censu locupletum in duarum legionum præmiis omne consumitur. Impendent autem infiniti sumptus cum in hos exercitus, quibus nunc defendimur, tum vero in tuum. Nam Cassius noster videtur posse satis ornatus venire. Sed & hæc, & multa alia coram cupio, idque quam primum. De sororis tuæ filiis non expectavi, Brute, dum scriberes. Omnino jam tempora (bellum enim ducetur) integram tibi causam reservant. Sed ego a principio, cum divinare de belli diuturnitate non possem, ita causam egi puerorum in senatu, ut te arbitror e matris litteris potuisse cognoscere. Nec vero ulla res erit umquam, in qua ego non vel vitæ periculo ea dicam, eaque faciam, quæ te velle, quæque ad te pertinere arbitror. Vale VI kalend. Sext.

z) P. Manutius & Lambinus legi volebant: *obsurdescunt.*

M. TVLLII CICERONIS
EPISTOLA E
AD
BRVTVM,
A GERMANIS REPERTAE, ET EDITAE.

ARGVMENTVM.

In summo discrimine rem esse scribit, neque se tamen desperare: Celeritatem in Consulibus desiderat & prudentiam maximam spem esse in Bruto & Cassio.

CICERO BRVTO, S.

QVVM hæc scribebam, res existimabatur in extremum adducta discrimen: tristes enim de Bruto nostro litteræ, nuntiique adferebantur. Me quidem non maxime conturbabant. his enim exercitibus, ducibusque, quos habemus, nullo modo poteram diffidere, neque

Uuu 3

asfen-

assentiebar majori parti hominum. fidem enim consulum non
condemnabam, quæ suspecta vehementer erat. desiderabam
nonnullis in rebus prudentiam, & celeritatem; qua si essent
usi, jam pridem rempubl. recuperassemus. Non enim igno-
ras, quanta momenta sint in republica temporum: & quid
p. inter sit, idem illud utrum ante, an post decernatur, suscipia-
332 a. tur, agatur. Omnia, quæ severe decreta sunt hoc tumul-
tu, si aut, quo die dixi sententiam, perfecta essent, & non
in diem ex die dilata, aut quo ex tempore suscepta sunt,
ut agerentur, non tardata, & procrastinata, bellum jam nul-
lum haberemus. Omnia, Brute, præstiti reipublicæ, quæ
præstare debuit is, qui esset in eo, in quo ego sum, gradu,
senatus, populique judicio collocatus: nec illa modo, quæ
nimirum sola ab homine sunt postulanda, fidem, vigilantiam,
patriæ caritatem: ea sunt enim, quæ nemo est, qui non
præstare debeat. Ego autem ei, qui sententiam dicat in
principibus de republica, puto etiam prudentiam esse præ-
standam: nec me, quum mihi tantum sumpserim, ut guber-
nacula re publicæ prenderem, minus putarim reprehenden-
dum, si inutiliter aliquid senatui suaserim, quam si infideli-
ter. Acta quæ sint, quæque agantur, scio perscribi ad te
diligenter. Ex me autem illud est, quod te velim habere
cognitum, meum quidem animum in aciem esse; neque
respectum ullum quærere, nisi me utilitas civitatis forte con-
verterit. majores autem partes animi, te, Cassiumque respi-
ciunt. Quamobrem ita te para, Brute, ut intelligas, aut, si
hoc tempore bene res gesta sit, tibi meliorem rempublicam
esse faciendam: aut, siquid offensum sit, per te esse eandem
recuperandam.

2

ARGUMENTVM.

*De Planci egregio in rempubl. animo, & suis cum Servilio
in senatu de Planco contentionibus, quibus eum tandem
fregit.*

CICERO BRUTO, S.

b. **P**LANCI animum in rempublicam egregium, legiones,
auxilia, copias ex litteris ejus, quarum exemplum tibi
missum

missum arbitror, perspicere potuisti. Lepidi, tui necessarii, qui secundum fratrem affines habet, quos oderit, proximos, levitatem & inconstantiam, animumque semper inimicum reipublicæ jam credo tibi ex tuorum litteris esse perspectum. nos expectatio sollicitat, quæ est omnis jam in extremum adducta discrimen. Est enim spes omnis in Bruto expediendo, de quo vehementer timebamus. Ego hic cum homine furioso fatis habeo negotii, Servilio, quem tuli diutius, quam dignitas mea patiebatur: sed tuli reipublicæ causa, ne darem perditis civibus hominem parum sanum illum quidem, sed tamen nobilem, quo concurrerent: quod faciunt nihilominus: sed eum alienandum a republica non putabam. Finem feci ejus ferendi. cœperat enim esse tanta insolentia, ut neminem liberum duceret. In Planci vero causa exarsit incredibili dolore, mecumque biduum ita contendit, & a me ita fractus est, ut eum in perpetuum modestiorem sperem fore. Atque in hac contentione ipsa, quum maxime res ageretur a. d. v id. April. litteræ mihi in senatu redditæ sunt a Lentulo nostro, de Cassio, de legionibus, de Syria: quas statim cum recitavissem, cecidit Servilius, complures præterea. sunt enim insignes aliquot, qui improbissime sentiunt: sed acerbissime tulit Servilius, assensum esse mihi de Planco. Magnum illud monstrum in republica est ** *Deest hujus epistole pars extrema.*

ARGUMENTVM.

3

De Dolabellæ crudelitate, Antistii liberalitate & Ciceronis filii laudibus.

BRVTVS CICERONI, S.

Deest principium epistolæ.

p.

333

a.

** sed quo nos amisisse: quem sic vexari a Dolabella audio, ut jam non videatur crudelissimum ejus facinus interfectio Tribonii. Vetus Antistius me tamen pecunia sublevavit. Cicero filius tuus sic mihi se probat, industria, patientia, labore, animi magnitudine, omni denique officio, ut prorsus numquam dimittere videatur cogitationem, cujus sit filius.

U u u 4

Quare

Quare quoniam efficere non possum, ut pluris facias eum, qui tibi est carissimus; illud tribue iudicio meo, ut tibi persuadeas, non fore illi abutendum gloria tua, ut adipiscatur honores paternos. kalend. April. Carachio.

4

ARGUMENTVM.

Respondet Bruti litteris de Cassii & Dolabella rebus in Asia, & de Antonio sententiam consultus scribit.

CICERO BRUTO, S.

DATIS mane a. d. vi id. April. Scaptio litteris, eodem die tuas accepi kal. April. Dyrrachio datas vesperi. itaque mane prid. id. Apr. cum a Scaptio certior factus essem, non esse eos profectos, quibus pridie dederam, & statim ire, hoc paullulum exaravi ipsa in turba matutinæ salutationis. De Cassio lætor, & reipublicæ gratulor: mihi etiam, qui repugnante & irascente Pansa sententiam dixerim, ut Dolabellam bello Cassius persequeretur. Et quidem audacter dicebam, sine nostro senatusconsulto jam illud eum bellum gerere. De te etiam dixi tum, quæ dicenda putavi. Hæc ad te oratio perferetur, quoniam te video delectari Philippicis nostris. Quod me de Antonio consulis; quoad Bruti exitum cognorimus, custodiendum puto. Ex his litteris, quas mihi misisti, Dolabella Asiam vexare videtur, & in ea se gerere tæerrime. Compluribus autem scripsisti Dolabellam a Rhodiis esse exclusum: qui si ad Rhodum accessit, videtur mihi Asiam reliquisse. Id si ita est, istic tibi censeo commorandum: sin eam semel cepit, mihi crede, ** non erit. Id. April.

5

ARGUMENTVM.

De Trebonii morte & provincia scribit. De Antonio consultit. De rebus a Cassio gestis quid fieri velit, ostendit. Orationes Ciceronis laudat, & pecuniam supplementumque postulat.

BRVTVS CICERONI, S.

LITTERAS tuas valde exspecto, quas scripsisti post nuntios nostrarum rerum, & de morte Trebonii: non enim dubito,

delectu tibi aliquid tribuat, ut etiam moleste ferat, tam multos ad te ire voluntarios: quomodo quidem credo, quod his rebus, quæ in Italia decernuntur, nullas copias nimis magnas esse arbitretur: quomodo autem multi suspicantur, quod ne te quidem nimis firmum esse velit: quod ego non suspicor. Quod scribis te ad Tertiam sororem scripsisse, ut ne prius ederent ea, quæ gesta a Cassio essent, quam mihi visum esset, video te veritum esse id, quod verendum fuit, ne animi partium Cæsaris, quomodo etiam nunc partes appellantur, vehementer commoverentur. Sed ante quam tuas litteras accepimus, audita res erat, & pervulgata: tui etiam tabellarii ad multos familiares tuos litteras attulerant. Quare neque supprimenda res erat, præsertim cum id fieri non posset, neque si posset, non divulgandam potius, quam occultandam putaremus. De Cicerone meo, etsi tantum est in eo quantum scribis, tantum scilicet, quantum debeo, gaudeo: & si, quod amas eum, eo majora facis: id ipsum incredibiliter gaudeo, a te eum diligi.

7

ARGUMENTVM.

De tota constitutione belli quid sentiat perscribit, & Brutum ad maiorem severitatem, proposito reipubl. summo periculo, excitat.

CICERO BRUTO, S.

QVAE litteræ tuo nomine recitatæ sint id. April. in senatu, eodemque tempore Antonii, credo ad te scripsisse tuos: quorum ego nemini concedo. Sed nihil necesse erat eadem omnes: illud necesse me ad te scribere, quid sentirem de tota constitutione hujus belli, & quo iudicio essem, quaque sententia. voluntas mea, Brute, de summa republica semper eadem fuit, quæ tua: ratio quibusdam in rebus (non enim omnibus) paullo fortasse vehementior. Scis mihi semper placuisse non rege solum, sed regno liberari rempublicam. Tu lenius, immortalis omnino cum tua laude: sed quid melius fuerit, magno dolore sensimus, magno periculo sentimus. Recenti illo tempore, tu omnia ad pacem, quæ

quæ oratione confici non poterat: ego omnia ad libertatem, quæ sine pace nulla est: pacem ipsam bello atque armis effici posse arbitrabar. Studia non deerunt arma poscentium, quorum repressimus impetum, ardoremque restinximus. Itaque res in eum locum venerat, ut nisi Cæsari Octaviano deus quidam illam mentem dedisset, in potestatem perditissimi hominis, & turpissimi M. Antonii veniendum fuerit: quocum vides hoc tempore ipso, quod sit, quantumque cerramen. Id profecto nullum esset, nisi tum conservatus esset Antonius. Sed hæc omitto. res enim a te p. gesta memorabilis, & pæne cælestis repellit omnes reprehensiones: quippe quæ ne laude quidem fatis idonea affici possit. ³³⁵ Exstitisti nuper vultu severo: exercitum, copias, legiones idoneas per te brevi tempore comparasti. Dii immortales! qui ille nuntius, quæ illæ litteræ, quæ lætitia senatus, quæ alacritas civitatis erat! nihil umquam vidi tam omnium consensione laudatum. Erat expectatio reliquiarum Antonii: quem equitatu, legionibusque magna ex parte spoliaras. ea quoque habuit exitum optabilem. Nam tuæ litteræ, quæ recitatae in senatu sunt, & imperatoris consilium, & militum virtutem, & industriam tuorum, in quibus Ciceronis mei, declarant. Quod si tuis placuisset de his litteris referri, & nisi in tempus turbulentissimum post discessum Panfæ consulis incidissent, honos quoque justus, & debitus diis immortalibus decretus esset. Ecce tibi idib. April. advolat mane celer Pilus, qui vir! dii boni, quam gravis! quam constans! quam bonarum in republica partium! Hic epistolas affert duas, unam tuo nomine, alteram Antonii. dat Servilio tribuno plebis. ille Cornuto: recitantur in senatu. ANTONIVS PROCOS. magna admiratio, ut si esset recitatum, DO LABELLA IMPERATOR, a quo quidem venerant tabellarii: sed nemo Pili similis, qui proferre litteras auderet, aut magistratibus reddere. Tuæ recitantur, breves illæ quidem, sed in Antonium admodum lenes: vehementer admiratus senatus. mihi autem non erat explicatum, quid agerem.

falsas

falsas dicerem? quid si tu eas approbasses? confirmarem? non erat dignitatis tuæ. itaque ille dies silentio. Postridie autem cum sermo increbuisse, Pilusque oculos vehementius hominum offendisset, natum omnino est principium a
 b. me. De procos. Antonio multa: Sextius causæ non defuit. Post mecum: quanto suum filium, quanto meum in periculo futurum duceret, si contra procos. arma tulissent. nosti hominem: causæ non defuit. Dixerunt etiam alii. Labeo vero noster nec signum tuum in epistola, nec diem appositum, nec te scripsisse ad tuos, ut soleres. hoc cogere volebat, falsas litteras esse, & si quæris, probabat. Nunc tuum est consilium, Brute, de toto genere belli. Video te lenitate delectari, & eum putare fructum esse maximum: præclare quidem, sed aliis rebus, aliis temporibus, locus esse solet, debetque clementiæ. Nunc quid agitur, Brute? templis deorum immortalium imminet hominum egentium & perditorum spes, nec quidquam aliud decernitur hoc bello, nisi utrum simus, necne. cui parcimus, aut quid agimus? His ergo consulimus, quibus victoribus vestigium nostrum nullum relinquetur? Nam quid interest inter Dolabellam, & quemvis Antoniorum trium? quorum sicui parcimus, duri fuimus in Dolabella. Hæc ut ita sentiret senatus, populusque Romanus, etsi res ipsa cogebat, tamen maxima ex parte nostro consilio, atque auctoritate perfectum est. Tu si hanc rationem non probas, tuam sententiam defendam, non relinquam meam. neque dissolutum a te quidquam homines expectant, neque crudele. Hujus rei moderatio facilis est, ut in duces vehemens sis, in milites liberalis. Ciceronem meum, mi Brute, velim quam plurimum tecum habeas. Virtutis disciplinam meliorem reperiet nullam, quam contemplationem, atque imitationem tui. XIII kalend. Maji.

§

ARGUMENTVM.

Gravis & vehemens invectiva in Octavium, qui subito commutata voluntate optimatum & senatus partes reliquerat & se ad Antonium contulerat.

CICE-

CICERO OCTAVIO, S.

Hæc epistola non est Ciceronis: sed declamatoris alicujus. P.

SI per tuas legiones mihi licitum fuisset, quæ nomini meo, ³²⁹ populoque Romano sunt inimicissimæ, venire in senatum, coramque de republica disputare, fecissem: neque tam libenter, quam necessario. nulla enim remedia, quæ vulneribus adhibentur, tam faciunt dolorem, quam quæ sunt salutaria. sed quoniam cohortibus armatis circumseptus senatus, nihil aliud vere potest decernere, nisi timere: (in Capitolio signa sunt, in urbe milites vagantur, in Campo castra ponuntur, & Italia tota, legionibus ad libertatem nostram conscriptis, ad servitutem adductis, equitatuque exterarum nationum, distinetur) cedam tibi in præsentia foro, curia, & sanctissimis deorum immortalium templis: in quibus, reviviscente jam libertate, deinde rursus oppressa, senatus nihil consulitur, timet multa, assentitur omnia. post etiam paullo, temporibus ita postulantibus, cedam urbe: quam per me conservatam, ut esset libera, in servitute videre non potero. cedam vita, quæ quamquam sollicita est, tamen, si profutura est reipublicæ, bona spe posteritatis me consolatur: qua sublata, non dubitanter occidam, atque ita cedam, ut fortuna iudicio meo, non animus mihi defuisse videatur. Illud vero, quod & præsentis doloris est indicium, & præteritæ injuriæ testimonium, & absentium sensus significatio, non prætermittam, quin, quoniam coram id facere prohibeor, absens prosum: siquidem mea salus aut utilis reipublicæ est, aut conjuncta certe publicæ saluti. Nam, per deum immortalium fidem! (nisi forte frustra eos appello, quorum aures, atque animus a nobis abhorrent) perque fortunam populi Romani (quæ quamquam nobis infesta est, fuit aliquando propitia, & ut spero, futura est) quis tam expers humanitatis, quis hujus urbis nomini, ac sedibus usque adeo est inimicus, ut ista aut dissimulare possit, aut non dolere? aut, si nulla ratione publicis incommodis mederi queat, non morte proprium periculum vitet? Nam, ut ordiar ab initio, & perducam ad extremum, & novissima conferam

feram primis, quæ non posterior dies acerbior priore? & quæ non insequens hora antecedente calamitosior populo Romano illuxit? M. Antonius, vir animi maximi (utinam etiam sapientis consilii fuisset!) C. Cæsare, fortissime, sed parum feliciter, a reipublicæ dominatione summoto, concupierat magis regium, quam libera civitas pati poterat, principatum. publicam dilapidabat pecuniam, ærarium exhauriebat, minuebat vectigalia, donabat civitates *b*): ex commentario dictaturam gerebat; leges imponebat; prohibebat dictatorem creari plebiscito; ipse regnabat in consulatu: provincias unus omnes concupiebat. cui fordebat Macedonia provincia, quam victor sibi sumpserat Cæsar, quid de hoc sperare, aut expectare nos oportebat? Exstitisti tu ^{p.} vindex nostræ libertatis, ut tunc quidem, optimus (quod utinam neque nostra nos opinio, neque tua fides fefellisset!) & ³³⁰ ^{a.} veteranis in unum conductis, & duabus legionibus a pernicie patriæ ad salutem avocatis, subito prope jam affectam, ac prostratam rempublicam tuis opibus extulisti. Quæ tibi non ante, quam postulares; majora, quam velles; plura, quam sperares, detulit senatus? Dedit fasces, ut cum auctoritate defensorem haberet, non ut imperio se adversum armarer. Appellavit imperatorem, hostium exercitu pulso, tribuens honorem, non ut sua cæde cæsus ille fugiens exercitus te nominaret imperatorem. Decrevit in foro statuam, locum in senatu, summum honorem ante tempus. Si quid aliud est, quod dari possit, addat. Quid aliud est majus, quod velis sumere? Sin autem supra ætatem, supra consuetudinem, supra etiam mortalitatem tuam tibi sunt omnia tributa: cur aut ingratus crudeliter, aut immemor beneficii scelerate circumscribis senatum *c*)? Quo te misimus? a quibus reverteris? contra quos armavimus? quibus arma cogitas inferre? a quibus exercitum abducis? & quos adversus

b) Malaspina malebat: civitate.

c) præferbat J. Gronov. lectionem vet. edd. & MSS. Ball. *cur aut ut ingratum crudeliter aut ut immemorem beneficii tui scelerate circumscribis senatum.*

sus aciem struis? Cur hostis reſiſquitur? civis hostis loco
 ponitur? cur caſtra medio innere longius adverſariorum
 caſtris, & propius urbem moventur? O me numquam ſa-
 pientem, & aliquando id, quod non eram, fruſtra exiſtima-
 rum! quantum te, popule Romane, de me feſellit opinio?
 O meam calamitoſam, ac præcipitem ſenectutem! O tur-
 pem exacta, dementique ætate, caniciem! Ego patres con-
 ſcriptos ad parricidium induxi: ego rempublicam feſelli:
 ego ipſe ſenatum ſibi manus afferre coëgi, cum te, Junonium
 puerum, & matris tuæ partum aureum eſſe dixi. At te fata
 patriæ Paridem futurum prædicabant, qui vaſtares urbem
 incendio, Italiam bello, qui caſtra in templis deorum im-
 mortalium, ſenatum in caſtris habiturus eſſes. O miſeram,
 & in brevi tam celerem, & tam variam reipublicæ commuta-
 tionem! Quisnam tali futurus ingenio eſt, qui poſſit hæc ita
 mandare litteris, ut facta, non ficta videantur eſſe? Quis erit
 tanta animi facilitate, qui, quæ veriffime memoria propaga-
 ta fuerint, non fabulæ ſimilia ſit exiſtimaturus? Cogita enim
 Antonium hoſtem judicatum, ab eo circumſeſſum conſulem
 deſignatum, eundemque reipublicæ parentem: te pro-
 ſectum ad conſulem liberandum, & hoſtem opprimendum,
 hoſtemque a te fugatum, & conſulem obſidione liberatum:
 deinde paullo poſt fugatum illum hoſtem arceſſitum, tam-
 quam coheredem mortua republica ad bona populi Romani
 rapienda: conſulem deſignatum ruruſum incluſum eo, ubi ſe
 non mœnibus, ſed fluminibus & montibus tueretur. Hæc
 quis conabitur exponere? quis credere audebit? liceat ſe-
 mel impune peccaſſe: ſit erranti medicina confeſſio. Ve-
 rum enim dicam. ur̄nam te potius, Antoni, dominum non
 expuliſſemus, quam hunc reciperemus! non quod ulla ſit
 optanda ſervitus, ſed quia dignitate domini minus turpis eſt
 fortuna ſervi. in duobus autem malis cum fugiendum majus
 ſit, levius eſt eligendum. Ille tamen ea exorabat, quæ vole-
 bat auferre: tu extorques. Ille conſul provinciam petebat:
 tu privatus concupiſti. Ille ad malorum ſalutem judicia p.
 conſtituebat, & leges ferebat: tu ad perniciem optimorum. ³³¹
 Ille ^{a.}

Ille a sanguine & incendio fervorum Capitolium tuebatur: tu cruore & flamma cuncta delere vis. Si, qui dabat provincias Cassio, & Brutis, & illis custodibus nominis nostri, regnabat, quid faciet, qui vitam adimit? si qui urbe ejiciebat, tyrannus erat: quem hunc vocemus, qui ne locum quidem reliquit exsilio? Itaque si quid illæ majorum nostrorum sepulcræ reliquiæ sapiunt, si non una cum corpore sensus omnis, uno atque eodem consumptus est igni; quid illis interrogantibus, quid agat nunc populus Romanus, respondebit aliquis nostrum, qui proximus in illam æternam domum decesserit? aut quem accipient de suis posteris nuntium illi veteres Africani, Maximi, Paulli, Scipiones? quid de sua patria audient, quam spoliis, triumphisque decorarunt? an esse quendam annos xvii natum, cujus avus fuerit argentarius, adstipulator pater; uterque vero precarium quæstum fecerit, sed alter usque ad senectutem, ut non negaret: alter a pueritia, ut non posset non confiteri: eum agere, rapere rempublicam, cui nulla virtus, nullæ bello subactæ, & ad imperium adjunctæ provinciæ, nulla dignitas majorum conciliasset eam potentiam, sed forma per dedecus, pecuniam & nomen nobile consceleratum impudicitia dedisset: veteres vulneribus & ætate confectos Julianos gladiatores, egentes reliquias Cæsaris ludi, ad rudem compulisset? quibus ille

b. septus omnia misceret, nulli parceret, sibi viveret. Qui tamquam in dotali matrimonio rempublicam testamento legatam sibi obtineret. Audient duo Decii fervire eos cives, qui ut hostibus imperarent, victoriæ se devoverunt. Audiet C. Marius impudico domino parere nos, qui ne militem quidem habere voluit nisi pudicum. Audiet Brutus eum populum, quem ipse primo, post progenies ejus a regibus liberavit, pro turpi stupro datum in servitutem. Quæ quidem si nullo alio, me tamen internuntio ad illos celeriter deferentur. nam si vivus ista subterfugere non potero, una cum istis vitam simul fugere decrevi.

FINIS.